

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра психології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького інституту
соціальних технологій Університету
„Україна”

_____ Михайло ЧАЙКОВСЬКИЙ

_____ 01.09.2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.3 Методологія та організація наукових досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Фізична терапія, ерготерапія

(назва освітньої програми)

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузь знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 227 Терапія та реабілітація

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) 227.1 Фізична терапія

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький інститут соціальних технологій

(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 120/4

Форма підсумкового контролю: екзамен

Хмельницький 2023 рік

Робоча програма Методологія та організація наукових досліджень
(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань 22 Охорона здоров'я

спеціальністю 227 Терапія та реабілітація

„01” вересня 2023 року – 33 с.

Розробники:

Кравчук Людмила Степанівна – завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій, кандидат педагогічних наук, доцент

(вказати авторів, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

Викладачі:

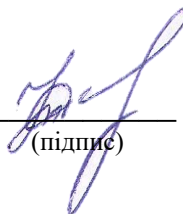
Кравчук Людмила Степанівна – завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій, кандидат педагогічних наук, доцент

(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „01” вересня 2023 року № 1

Завідувач кафедри
психології та соціальної роботи

(підпис)

Світлана КОНДРАТЮК
(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

„01” вересня 2023 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) Фізична терапія, ерготерапія.

(назва освітньої програми)

„01” вересня 2023 року

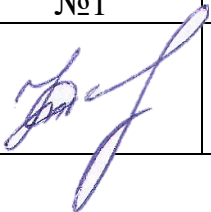
Гарант освітньо-професійної
програми з фізичної терапії, ерготерапії

(підпис)

Валентина КРУПА
(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

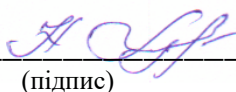
Навчальний рік	2023/2024	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри	01.09.2023 р.			
№ протоколу	№1			
Підпис завідувача кафедри				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою:
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=17137>
 (вказати адресу)

Робочу програму перевірено

„01” вересня 2023 року

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій

(підпис)

Наталія ЛУЦКЕВИЧ
(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3.	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1.	Анотація дисципліни.....	8
4.2.	Структура навчальної дисципліни.....	11
4.2.1.	<i>Тематичний план</i>	11
4.2.2.	<i>Навчально-методична картка дисципліни</i>	13
4.3.	Форми організації занять.....	14
4.3.1.	<i>Теми практичних занять</i>	14
4.3.2.	<i>Індивідуальні завдання</i>	14
4.3.3.	<i>Індивідуальна навчально-дослідна робота</i>	14
4.3.4.	<i>Теми самостійної роботи студентів</i>	17
5.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	19
5.1.	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.	19
5.2.	Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	20
5.3.	Інклюзивні методи навчання.....	21
6.	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	21
6.1	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	22
6.2.	Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру.....	23
6.3.	Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	24
6.4.	Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	24
6.5.	Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS..	24
6.6.	Розподіл балів, які отримують студенти.....	25
6.7.	Орієнтовний перелік питань до екзамену	25
7.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	27
7.1.	Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю.....	27
7.2.	Глосарій (термінологічний словник).....	28
7.3.	Рекомендована література.....	32
7.4.	Інформаційні ресурси.....	32
8.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	33

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Загальний обсяг кредитів – 120	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вид дисципліни обов'язкова
	Спеціальність 227 Терапія та реабілітація	Цикл підготовки професійний
Модулів – 1	Спеціалізація 227.1 Фізична терапія	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр
Загальний обсяг годин – 120		1-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: магістр	16 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		90 год.
		Вид семестрового контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 25% аудиторних занять, 75% самостійної роботи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: ознайомити студентів магістратури з методологією наукових досліджень, сформувати вміння застосовувати її у практичній діяльності; організовувати дослідницьку діяльність.

Завдання:

- допомогти молодим фахівцям оволодіти методологією наукової творчості, навчитися оформляти її результати у вигляді кваліфікаційних робіт відповідного рівня;
- сформувати у студентів вміння працювати з джерелами інформації, літературою, складати й оформляти науково-довідковий апарат дослідження;
- навчити магістрантів визначати напрямки наукових пошуків, використовувати для досягнення цієї мети необхідний методологічний та методичний інструментарій
- сформувати у студентів усвідомлення академічної доброчесності у академічному та у позаакадемічному процесі;
- сформувати у студентів навички усного і писемного наукового мовлення, вмінь для написання текстів, публічної презентації своїх думок;
- сприяти розвитку академічної культури у студентів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методологію та методику наукових досліджень;
- особливості організації наукових досліджень;
- теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження;
- особливості форм відображення результатів наукового дослідження.

вміти:

- здійснювати пошук, накопичення та обробку наукової інформації;
- формулювати мету, завдання та теоретичні засади дослідження;
- планувати та здійснювати експериментальні дослідження, відпрацьовувати їх результати;
- формулювати й обґрунтовувати висновки наукового дослідження;

- складати звіти, доповіді, писати статті, що відображають результати наукових досліджень;
- планувати й здійснювати роботу над науковим кваліфікаційним дослідженням;
- володіти навичками усного і писемного наукового мовлення, вміннями для написання текстів, публічної презентації своїх думок.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	ЗК 05	ЗК 07	ЗК 08
ОК 1.3	+	+	+	+	+	+	+

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, узагальнення, аналізу, синтезу та оцінювання отриманої інформації, необхідної для професійної діяльності фізичного терапевта.

ЗК 02. Здатність до пошуку, отримання, оброблення та аналізу надійної, достовірної та науково обґрунтованої інформації, необхідної для професійної діяльності фізичного терапевта, з різних джерел з використанням інформаційних і комунікаційних технологій, в тому числі іноземною мовою.

ЗК 03. Здатність до представлення своєї професійної діяльності, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 04. Здатність виявляти та обирати методи для комплексного підходу до розв'язання проблем та прийняття рішень.

ЗК 05. Здатність генерувати нові ідеї, брати участь в освітніх, наукових та інноваційних проектах і приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 06. Здатність мотивувати людей рухатися до спільної мети, керувати, здійснювати професійну комунікацію, вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово.

ЗК 07. Здатність виконувати професійну діяльність із дотриманням вимог техніки безпеки та охорони праці та працювати автономно.

ЗК 08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт на основі етичних міркувань, принципів і цінностей фізичного терапевта.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

	СК 01	СК 02	СКфт 06	СКфт 07	СКфт 08
ОК 1.3	+	+	+	+	+

СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до

Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.

СКфт 06. Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.

СКфт 07. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик).

СКфт 08. Здатність управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

	ПРфт 04	ПРфт 10	ПРфт 15	ПРфт 17
ОК 1.3	+	+	+	+

ПРфт 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРфт 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРфт 15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервізор навчальних практик.

ПРфт 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1

Наука та наукові дослідження. Організація науково-дослідної діяльності в Україні

Тема 1. Наука як дослідницька діяльність.

Наука як система знань, соціальний інститут та дослідницька діяльність. Історичні етапи становлення та розвитку науки та особливості сучасної науки. Наукова теорія як форма узагальнення та систематизації.

Тема 2. Основні принципи науки і наукового пізнання.

Класифікація принципів науки і наукового пізнання. Принципи „здорового глузду”. Діалектичні принципи пізнання.

Тема 3. Науково-дослідна роботи в Україні.

Організаційна структура науки в Україні. Державна політика в сфері наукової та науково-технічної діяльності. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.

Тема 4. Мова науки: її основні категорії.

Значення термінології у науці. Основні наукові категорії та терміни.

Тема 5. Основи академічної доброчесності у науковій діяльності

Поняття академічної доброчесності та плагіату у науковій діяльності. Види академічної недоброчесності. Набуття студентами компетентностей з академічної доброчесності та навичок якісного академічного письма. Санкції за порушення академічної доброчесності.

Змістовий модуль 2.

Методологія і методи наукових досліджень

Тема 6. Наукове дослідження як основна форма розвитку науки.

Поняття наукового дослідження. Види та ознаки наукового дослідження. Процес наукового дослідження: види, характеристики, рівні.

Тема 7. Основи методології науково-дослідної діяльності.

Поняття методології та методики наукових досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Тема 8. Структура та логіка наукових досліджень.

Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Основи наукової організації дослідного процесу. Етапи наукового дослідження.

Тема 9. Структура та логіка наукових досліджень.

Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Основи наукової організації дослідного процесу. Етапи наукового дослідження.

Тема 10. Методика теоретичних і експериментальних досліджень.

Загальні відомості про теоретичні дослідження. Експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту. Обробка експериментальних даних. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту

Змістовий модуль 3.

Магістерська робота: написання, оформлення, захист

Тема 11. Інформаційне забезпечення наукової роботи.

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі. Особливості оформлення списку наукових джерел.

Тема 12. Апробація та публікація результатів наукового дослідження

Апробація наукових матеріалів. Наукова стаття. Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на семінарах, наукових, науково-практичних конференціях, симпозіумах. Визначення обсягу наукових праць.

Тема 13. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.

Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Організація підготовки кваліфікаційної роботи. Оформлення магістерської роботи.

Тема 14. Педагогічна і науково-дослідна практика магістрів.

Загальні вимоги щодо практики та її види. Педагогічна практика: мета, завдання та зміст, організація проведення, підведення підсумків. Науково-дослідна практика: загальні вимоги, зміст та підсумки.

Тема 15. Публічний захист магістерського дослідження.

Підготовка до захисту і захист магістерської роботи. Презентація результатів дослідження. Рекомендації з оформлення презентацій

Міжпредметні зв'язки: Педагогіка вищої школи, Методи обстеження та контролю у фізичній терапії, Клінічні практики з фізичної терапії.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна				інд	с.р.	Усього	аудиторна				інд	с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб				л	сем	пр	лаб			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Наука та наукові дослідження. Організація науково-дослідної діяльності в Україні															
Тема 1. Наука як дослідницька діяльність	7	1	–	1	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 2. Основні принципи науки і наукового пізнання	7	1	–	1	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 3. Науково-дослідна робота в Україні	7	1	–	1	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 4. Мова науки: її основні категорії	6	1	–	-	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 5. Основи академічної доброчесності у науковій діяльності	9	2	–	1	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	38	6	–	4	–	2	26	–	–	–	–	–	–	–	
Змістовий модуль 2. Методологія і методи наукових досліджень															
Тема 6. Наукове дослідження як основна форма розвитку науки	6	1	–	–	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 7. Основи методології науково-дослідної діяльності	7	1	–	1	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 8. Методи наукових досліджень та їх характеристика	7	1	–	1	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: підготовка та

[illegible]

4.3. Форми організації занять

4.3.1 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як дослідницька діяльність	1
2	Основні принципи науки і наукового пізнання	1
3	Науково-дослідна робота в Україні	1
4	Основи академічної доброчесності у науковій діяльності	1
5	Наукове дослідження як основна форма розвитку науки	1
6	Основи методології науково-дослідної діяльності	1
7	Методи наукових досліджень та їх характеристика	1
8	Структура та логіка наукових досліджень	1
9	Інформаційне забезпечення наукової роботи	1
10	Апробація та публікація результатів наукового дослідження	1
6	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	1
11	Педагогічна і науково-дослідна практика магістрів	1
12	Публічний захист магістерського дослідження	2
Разом:		14

4.3.2. Індивідуальні завдання

1. Пошук та складання списку додаткової літератури з теми „Наука як система знань. Наукове дослідження, його види та етапи”.

2. Підготовка та проведення презентації на тему „Науково-дослідна роботи в Україні”.

3. Підготовка та проведення презентації на тему „Основи методології науково-дослідної діяльності”.

4. Підготовка та проведення презентації на тему „Методи наукових досліджень та їх характеристика”.

5. Огляд додаткової літератури на тему: „Інформаційне забезпечення наукової роботи”.

6. Підготовка та проведення презентації на тему: „Організація роботи наукового колективу”.

7. Підготовка та проведення презентації на тему: „Організація та проведення наукових досліджень в галузі фізичної терапії”.

8. Підготовка та проведення презентації на тему: „Групова робота студентів у ході реалізації інноваційних методів навчання у вищій школі”.

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної

дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**3 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**3 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**6 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**6 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**3 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **6 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Рівні наукового дослідження. Поняття наукового факту та факту дійсності.
2. Стадії емпіричного та теоретичного рівнів дослідження.
3. Ознаки класифікації наукових досліджень.
4. Рівні та функції методології. Поняття методу та методики.
5. Методологічний та термінологічний арсенал дослідника.
6. Спостереження як науковий метод.
7. Експеримент та його різновиди.
8. Анкетування. Види анкет, правила їх складання.
9. Опитування та інтерв'ю.
10. Формалізація як метод теоретичного дослідження.
11. Аналіз і синтез. Індукція та дедукція.
12. Співвідношення емпіричного та теоретичного рівнів пізнання.
13. Основні логічні закони та правила їх використання в науковому дослідженні.
14. Принципи та методи обробки результатів досліджень.

15. Висновки наукового дослідження та особливості їх формулювання.
16. Вимоги ВАК України щодо оформлення кваліфікаційних (магістерських, кандидатських) робіт.
17. Композиційна структура науково-дослідної роботи. Графічне ілюстрування наукового тексту.
18. Реферування наукових робіт (тези, статті, монографії). Презентація текстового матеріалу.
19. Мовно-стилістична культура наукового дослідження.
20. Оформлення науково-довідкового апарату дослідження.
21. Логічна структура наукового дослідження.
22. Вибір і обґрунтування теми дослідження. Визначення актуальності та новизни.
23. Характеристика предмета та об'єкта дослідження.
24. Поняття джерельної бази дослідження. Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу.
25. Глобальна мережа Internet та її використання в наукових дослідженнях.
26. Побудова гіпотези і постановка завдань дослідження.
27. Складання програми і робочого плану дослідження.
28. Евристичний етап наукового дослідження.
29. Правила вивчення літератури та складання її огляду.
30. Подання окремих видів текстового матеріалу. Табличний матеріал та правила його подання.

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бал
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 бали
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1 бал
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		9 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 9-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
7–9	відмінно	5	A	відмінно
5-6	добре	4	BC	добре
3-4	задовільно	3	DE	задовільно
0–2	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.4. Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як дослідницька діяльність	5
2	Основні принципи науки і наукового пізнання	5
3	Науково-дослідна робота в Україні	5
4	Мова науки: її основні категорії	5
5	Основи академічної доброчесності у науковій діяльності	6
	Модульний контроль	2
6	Наукове дослідження як основна форма розвитку науки	5
7	Основи методології науково-дослідної діяльності	5
8	Методи наукових досліджень та їх характеристика	5
9	Структура та логіка наукових досліджень	5
10	Методика теоретичних і експериментальних досліджень	6
	Модульний контроль	2
11	Інформаційне забезпечення наукової роботи	5
12	Апробація та публікація результатів наукового дослідження	5
13	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	5
14	Педагогічна і науково-дослідна практика магістрів	5
15	Публічний захист магістерського дослідження	6
	Модульний контроль	2
	ІНДЗ	6
Разом		90

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.			
Наука та наукові дослідження. Організація науково-дослідної діяльності в Україні			
Тема 1. Наука як дослідницька діяльність (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	I
Тема 2. Основні принципи науки і наукового пізнання (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	II
Тема 3. Науково-дослідна робота в Україні (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	III
Тема 4. Мова науки: її основні категорії (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IV
Тема 5. Основи академічної доброчесності у науковій діяльності (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	V
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	V
Всього: 28 год.	Всього: 10 балів		
Змістовий модуль 2.			
Методологія і методи наукових досліджень			
Тема 6. Наукове дослідження як основна форма розвитку науки (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VI
Тема 7. Основи методології науково-дослідної діяльності (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VII
Тема 8. Методи наукових досліджень та їх характеристика (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VIII
Тема 9. Структура та логіка наукових досліджень (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IX
Тема 10. Методика теоретичних і експериментальних досліджень (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	X
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	X
Всього: 28 год.	Всього: 10 балів		
Змістовий модуль 3.			
Магістерська робота: написання, оформлення, захист			
Тема 11. Інформаційне забезпечення наукової роботи (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XI
Тема 12. Апробація та публікація результатів наукового дослідження (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XII
Тема 13. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIII

Тема 14. Педагогічна і науково-дослідна практика магістрів (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIV
Тема 15. Публічний захист магістерського дослідження (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XV
Підсумкова модульна контрольна робота	Тестування	5	XV
<i>Всього: 28 год.</i>	<i>Всього: 10 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 6 год.	Реферат	9	XV
<i>Разом: 90 год.</i>	<i>Разом: 39 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.
- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.
- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або

здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичне заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового заняття з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни „**Методологія та організація наукових досліджень**” застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає студентів до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3. Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4. Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліді).

5. Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6. Метод пізнавальних ігор:

- *ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

- *рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод „вибуху”, метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна „**Методологія та організація наукових досліджень**” оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- комплексні іспити;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань.
„добре”	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові							
1.1. Робота на практичному занятті	3	2	6	2	6	3	9
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	1	5	5	5	5	5	5
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Разом			16		16		19
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 51							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 9 балів)							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу							3
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики							3
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки							3
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу							6
2.5. Участь у науковій студентській конференції							6
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе							3
2.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)							6
Разом							9
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 9							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 60-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	відмінно	5	A	відмінно
45 – 53	добре	4	BC	добре
36 – 44	задовільно	3	DE	задовільно
21 – 35	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 20		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 40-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	відмінно	5	A	відмінно
30 – 35	добре	4	BC	добре
24 – 29	задовільно	3	DE	задовільно
14 – 23	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен		
90 – 100	відмінно	5	A	відмінно
82 – 89	добре	4	B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4	C	добре
64 – 74	задовільно	3	D	задовільно
60 – 63	задовільно	3	E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											ІНДЗ	Екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 2				9	не більше 40	не більше 100
T1-2	T3-4	T5	МК 1	T 6-7	T8-9	T10	МК 2	T 11-12	T 13-14	T15	МК 3			
4	4	3	5	4	4	3	5	5	5	4	5			

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

МК – модульний контроль

6.7. Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Наука як система знань, соціальний інститут та дослідницька діяльність.
2. Історичні етапи становлення та розвитку науки та особливості сучасної науки.
3. Наукова теорія як форма узагальнення та систематизації.
4. Класифікація принципів науки і наукового пізнання.
5. Принципи „здорового глузду”.
6. Діалектичні принципи пізнання.
7. Організаційна структура науки в Україні.
8. Державна політика в сфері наукової та науково-технічної діяльності.
9. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.
10. Значення термінології у науці.
11. Основні наукові категорії та терміни.
12. Поняття академічної доброчесності та плагіату у науковій діяльності.
13. Види академічної недоброчесності.
14. Набуття студентами компетентностей з академічної доброчесності та навичок якісного академічного письма.
15. Санкції за порушення академічної доброчесності.
16. Поняття наукового дослідження.
17. Види та ознаки наукового дослідження.
18. Процес наукового дослідження: види, характеристики, рівні.
19. Поняття методології та методики наукових досліджень.
20. Методологія теоретичних досліджень.
21. Основи методології досліджень емпіричного рівня.
22. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.
23. Поняття наукового методу та його основні риси.
24. Система методів дослідження.
25. Загальнонаукові методи.
26. Конкретно наукові та спеціальні методи.
27. Загальна характеристика процесів наукового дослідження
28. Основи наукової організації дослідного процесу.
29. Етапи наукового дослідження.
30. Загальні відомості про теоретичні дослідження.
31. Експеримент як засіб отримання нових знань.
32. Розробка методики експерименту.
33. Обробка експериментальних даних.

34. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту.
35. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
36. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі.
37. Особливості оформлення списку наукових джерел.
38. Апробація наукових матеріалів.
39. Наукова стаття.
40. Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на семінарах, наукових, науково-практичних конференціях, симпозіумах.
41. Визначення обсягу наукових праць.
42. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
43. Організація підготовки кваліфікаційної роботи.
44. Оформлення магістерської роботи.
45. Загальні вимоги щодо практики та її види.
46. Педагогічна практика: мета, завдання та зміст, організація проведення, підведення підсумків.
47. Науково-дослідна практика: загальні вимоги, зміст та підсумки.
48. Підготовка до захисту і захист магістерської роботи.
49. Презентація результатів наукового дослідження.
50. Рекомендації з оформлення презентацій наукового виступу.

ЗРАЗОК БІЛЕТУ ДО ЕКЗАМЕНУ

**Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти „Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра психології та соціальної роботи**

Освітній ступінь: магістр

Спеціальності: 227 „Терапія та реабілітація”

Семестр: I

Навчальна дисципліна: Методологія та організація наукових досліджень

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Принципи системи національної класифікації наук.
2. Варіаційний ряд – поняття та характеристика.

**Затверджено на засіданні кафедри психології та соціальної роботи
Протокол №1 від „01” вересня 2023 року .**

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана КОНДРАТЮК
(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Екзаменатор

(підпис)

Людмила КРАВЧУК
(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до екзамену.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

1. Белик А. Г. Общие вопросы научных исследований. URL : https://www.youtube.com/watch?v=OsXFB_23NH8 (дата звернення 17.09.2019).
2. Иванов Р. Н. Основы научных исследований, организация и планирование эксперимента. URL : https://www.youtube.com/watch?v=Bg_1_mtedag (дата звернення 17.09.2019)

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей студентів з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для студентів із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Абстрагування – спосіб виділення основних властивостей матеріальних об'єктів шляхом їх виокремлення із другорядних;

Аксіоматичний метод – метод дослідження, застосування якого починається з висунення певних вихідних припущень, істинність яких приймаються без доведення і які називають аксіомами (в природознавчих та технікознавчих науках) або постулатами (в суспільствознавчих науках), і подальших умовиводів, за допомогою яких отримуються нові наукові результати.

Аналіз – метод пізнання об'єкта шляхом розчленування його на складові частини та дослідження цих складових.

Гіпотеза – це науково обґрунтована система умовиводів, через яку на основі низки чинників формуються висновки про існування об'єкта, зв'язків або причини явища.

Гіпотетичний метод – метод дослідження, застосування якого починається з формулювання певного судження про причину, що викликала відомий нам наслідок, яке іменують гіпотезою, і подальших умовиводів, за допомогою яких висунуту гіпотезу або підтверджують, або спростовують.

Дедукція – метод вичленення часткового із загального шляхом логічного умовиводу за певними правилами, застосованими до загальних характеристик об'єкта дослідження.

Експеримент – спосіб дослідження явищ, процесів шляхом організації спеціальних дослідів, які забезпечують вивчення впливу окремих чинників за умови постійності інших умов або моделювання явищ і процесів на практиці.

Експериментальні наукові дослідження – це наукові дослідження з об'єктами чи суб'єктами, про певні характеристики яких мало-що відомо, а тому їх сутністю є отримання нових знань про ці характеристики шляхом спланованого спостереження за ними з використанням спеціально синтезованих зовнішніх впливів або без них та з подальшим обробленням результатів спостережень на основі відомих алгоритмів.

Загальнонаукові методи – це такі засоби і прийоми (чи їх сукупність), які з тими чи іншими модифікаціями використовуються в усіх чи майже в усіх науках з урахуванням особливостей конкретних об'єктів дослідження.

Ідеалізація – спосіб пізнання об'єкта дослідження шляхом заміни його реальних характеристик ідеальними, котрі у природі із-за існуючих обмежень досягнутими бути не можуть, але наближення до яких для об'єкта дослідження бажане чи, навпаки, небажане.

Індукція – метод виведення загальних тверджень шляхом логічного умовиводу за певними правилами, застосованими до відомих одиничних фактів.

Історичний метод – метод дослідження об'єктів, процеси і явища в яких розвиваються в хронологічному порядку.

Конкретизація – спосіб руху під час дослідження від загального до конкретного.

Конкретно-наукові методи – ті, що застосовуються в окремих науках або у кількох близьких між собою наукових дисциплінах і поділяються на дві групи: міждисциплінарні і спеціальні. Конкретно-наукові методи, які використовуються в окремих науках чи в генетично пов'язаних або об'єднаних спільністю об'єктів дослідження групах.

Метод моделювання – метод дослідження об'єктів, який починається з побудови моделей (натурних, фізичних, математичних чи кібернетичних) процесів в об'єкті, що досліджується, адекватних чи еквівалентних процесам цього об'єкту, та заміни досліджень на об'єкті дослідженнями на моделі і завершується приведенням результатів, отриманих моделюванням, до умов функціонування об'єкта.

Метод формалізації – це вивчення об'єктів шляхом відображення їх змісту, структури, форми чи функціонування у знаковому вигляді, з допомогою штучних мов (знакових систем).

Методика – це «сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи» або «документ, який описує послідовність методів, правил і засобів виконання роботи», а методологія – це «сукупність методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання»

Методичні розробки – це праця інструктивно-виробничого характеру, в якій викладені рекомендації з питань проведення певних видів робіт, спрямованих на удосконалення організації, управління виробництвом, персоналом тощо.

Методологія – це наука про структуру, логічну організацію, засоби і методи діяльності взагалі, певна система основоположних ідей; схема, план вирішення поставлених завдань наукового дослідження

Методологія наукового пізнання - сукупність теоретичних положень про принципи побудови, форми і способи науково-пізнавальної діяльності. Метою наукового дослідження є отримання нових знань про явище, яке нас зацікавило, або їх підтвердження.

Міждисциплінарні методи – це методи, які можуть використовуватись у кількох пов'язаних генетично чи об'єднаних спільністю об'єкта дослідження науках.

Монографія – це надрукована наукова робота теоретичного характеру, в якій всебічно висвітлена певна проблема або окреме вузлове питання. У монографії використовуються оригінальні результати власних досліджень і літературних джерел.

Наука – це соціально-значуща сфера людської діяльності, що спрямована на виробництво та систематизацію знань про закономірності існуючого засобами теоретичного обґрунтування та емпіричного випробування і перевірки пізнавальних результатів для розкриття їх об'єктивного змісту (істинності, достовірності, інтерсуб'єктивності).

Наукове дослідження – це відтворення якого-небудь явища, спостереження за ним або піддання його ретельному розгляду з метою отримання нових знань про закономірності розвитку цього явища та способи впливу на нього чи його впливу на оточуюче середовище.

Науковий колектив – це група талановитих, висококваліфікованих людей, організаційно об'єднаних єдиною метою і діями.

Науково-технічна інформація – це сукупність повних, точних відомостей про розвиток природи, суспільства і людини, зафіксованих у науковому документі.

Науково-технічні розробки – науково-технічна діяльність, спрямована на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, технологій, систем і надання нових послуг або на істотне вдосконалення тих, що вже виробляються (надаються) чи введені в дію.

Норми – це неписані вимоги, правила, які регламентують як себе вести, виконувати ту чи іншу роботу, що потрібно суспільству від науки. Норми

наукової етики сформовані на основі загальнолюдських моральних вимог і заборон.

Порівняння – спосіб встановлення загального чи розходжень в матеріальних об'єктах.

Синтез – метод об'єднання за певними правилами окремих елементів пізнання в єдине ціле з заданими властивостями.

Системний підхід (системний аналіз і синтез) – це вивчення економічних об'єктів, які трактуються як складні і (або) великі системи.

Соціальна інформація – відомості про людину, колектив і суспільство в цілому, як об'єкт дослідження.

Спостереження – як спосіб пізнання об'єктивного світу без втручання у його процеси.; спосіб пізнання об'єктивного світу на основі безпосереднього сприйняття предметів і явищ за допомогою чуттєвості. Воно дозволяє отримати первинний матеріал для вивчення. Спостереження ведеться за планом і підпорядковується певній тактиці.

Стаття – є основною формою письмової інформації між спеціалістами, які працюють в одній або суміжній галузях науки.

Теоретичні наукові дослідження – це наукові дослідження з об'єктами і суб'єктами, для яких попередньо уже сформульовано якісь базові моделі, принципи, постулати, аксіоми, гіпотези, сутністю яких є отримання нових знань про ці об'єкти чи суб'єкти шляхом застосування умовиводів, логічних, інформаційних чи математичних перетворень з базовими моделями в межах уже відомих принципів і постулатів та спираючись на сформульовані аксіоми.

Узагальнення – спосіб виділення головного поняття або головного результату із множини усіх понять чи результатів, які вибудовуються в процесі дослідження об'єкта.

Умовивід – спосіб міркування, за допомогою якого від одного або кількох вихідних висловлювань (суджень), тобто думок, які щось стверджують або заперечують, і які можуть бути істинними або хибними, застосовуючи певні правила доведення, переходять до нового висловлювання (судження), яке теж може бути істинним або хибним.

Формалізація – спосіб відображення параметрів і характеристик об'єктів дослідження у середовище однієї із відомих штучних мов, за допомогою

встановлених правил якої дослідження процесів у цих об'єктах можна замінити дослідженням взаємодії між словами вибраної штучної мови.

Формалізація – це метод вивчення різних об'єктів, при якому основні закономірності явищ і процесів відображаються в знаковій формі за допомогою формул або спеціальних символів, що забезпечує спільність підходів до вирішення різних завдань, дозволяє формувати відомі моделі предметів і явищ, встановлювати закономірності між фактами, що вивчаються.

7.3 Рекомендована література

Основна:

1. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ „Київський університет”, 2018. 607 с.

Допоміжна:

1. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень.: навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень : конспект лекцій / уклад.: д.т.н., професор О.М. Коробочка. Дніпродзержинськ, 2015. 99 с.
4. Чмиленко Ф. О. Жук Л. П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2014. 48 с.

7.4 Інформаційні ресурси

1. Мокін, Б. І., Мокін О. Б. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с. URL : <http://www.mokin.com.ua/files/articles/62/61/mond.pdf>
2. Ткаченко О. К., Рудніцький В. Л., Зіновчук А. В. Методика наукових досліджень : методичний посібник для студентів. Житомир : ид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 151 с. ; URL <http://eprints.zu.edu.ua/6619/2/METODYKA%20NAUK%20DOSL.pdf>.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Стационарний мультимедійний проектор, екран, акустична система, мобільний пульт керування, телевізор, графопроєктор. Доступ до відкритого електронного архіву матеріалів наукового та навчально-методичного призначення (репозитарій) . Доступ до міжнародної інформаційної платформи Web of Science, Scopus, електронної бібліотеки.
Практичне заняття	Наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу, спеціалізований кабінет
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет, приміщення комп'ютерного класу №28